



Datum van
inontvangstneming

:

04/06/2025

Zaak C-277/25

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

10 april 2025

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy w Gdyni (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

7 april 2025

Verzoekende partijen:

Helpfind Funding SARL

GC

NOVA DELTA XALTUM sp. z o.o. sp. k.

Verwerende partijen:

Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji ALLIANZ Polska S.A.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.

Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA S.A.

Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.

Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń ERGO HESTIA S.A.

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Nietigverklaring van de verkoopovereenkomst die de rechtsgrondslag vormt voor een cessieovereenkomst – Procesbevoegdheid van cessionarissen – Rechtstreekse vordering van een derde op een verzekeringsonderneming

Het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de zaak met dossiernummer I 1 C 350/24 tussen Helpfind Funding SARL, verzoekster, en Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji ALLIANZ Polska S.A., verweerster (hierna: „zaak nr. 1”), waarmee vier andere zaken voor behandeling zijn gevoegd: de zaak die aanvankelijk was voorzien van dossiernummer I 1 C 1117/24 tussen GC, verzoekster, en Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A., verweerster (hierna: „zaak nr. 2”); de zaak die aanvankelijk was voorzien van dossiernummer I 1 C 1287/24 tussen NOVA DELTA XALTUM sp. z o.o. sp. k., verzoekster, en Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA S.A., verweerster (hierna: „zaak nr. 3”); de zaak die aanvankelijk was voorzien van dossiernummer I 1 C 952/24 tussen NOVA DELTA XALTUM sp. z o.o. sp. k., verzoekster, en Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., verweerster (hierna: „zaak nr. 4”); en de zaak die aanvankelijk was voorzien van dossiernummer I 1 C 1176/24 tussen Helpfind Funding SARL, verzoekster, en Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń ERGO HESTIA S.A., verweerster (hierna: „zaak nr. 5”).

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzing

Uitlegging van het Unierecht, en in het bijzonder de artikelen 3, 18 en 28 van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid (PB L 263 van 2009, blz. 11); artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

- 1) Moeten de artikelen 3, 18 en 28 van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid (PB 2009, L 263, [OMISSIS] blz. 11, zoals gewijzigd) aldus worden uitgelegd dat zij eraan in de weg staan dat een overeenkomst waarbij een benadeelde die eerder niet volledig is gecompenseerd voor de schade die hij heeft geleden als gevolg van een ongeval, zijn recht om volledige schadevergoeding van de verzekeringsonderneming van de veroorzaker van dat ongeval te vorderen aan een derde cedeert, als een geldige en uitvoerbare overeenkomst wordt beschouwd?

- 2) Moeten de bovengenoemde artikelen aldus worden uitgelegd dat zij eraan in de weg staan dat de in de eerste vraag beschreven derde wordt beschouwd als een in artikel 1, punt 2, van richtlijn 2009/103 bedoelde persoon die recht heeft op vergoeding van door voertuigen veroorzaakte schade?
- 3) Moeten de bovengenoemde artikelen van richtlijn 2009/103 aldus worden uitgelegd dat zij eraan in de weg staan dat de in de eerste vraag beschreven derde wordt beschouwd als een persoon die procesbevoegd is om een rechtstreekse vordering tegen de voornoemde verzekeringsonderneming in te stellen?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid: artikel 1, punt 2; artikel 3, eerste en vierde alinea, artikel 18, artikel 28, lid 1

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (wet betreffende de verplichte verzekeringen, het garantiefonds voor het verzekeringswezen en het Poolse bureau voor motorrijtuigenverzekeraars) van 22 mei 2003 (Dz.U. van 2023, volgnr. 2500, als gewijzigd; hierna: „u.u.o.”):

„Artikel 19 [Instelling van een vordering door de benadeelde]

1. Een persoon die is benadeeld naar aanleiding van een gebeurtenis die wordt gedekt door een verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid, kan rechtstreeks tegen de verzekeringsonderneming een vordering instellen. De verzekeringsonderneming stelt de verzekerde onmiddellijk in kennis van de ingestelde vordering. [...]

Artikel 22 [Verwijzing naar de bepalingen van het burgerlijk wetboek en specifieke wetten]

1. Het bepaalde in de Kodeks cywilny (burgerlijk wetboek) is met betrekking tot overeenkomsten inzake verplichte verzekeringen van toepassing op alle aangelegenheden die niet bij deze wet zijn geregeld.

Ustawa Kodeks cywilny (wet houdende het burgerlijk wetboek) van 23 april 1964 (hierna: „k.c.”):

„Artikel 509

§ 1 Een schuldeiser kan een schuldvordering zonder instemming van de schuldenaar overdragen aan een derde (cessie van schuldvordering), tenzij de wet, een contractuele beperking of de aard van de verbintenis zich daartegen verzet.

§ 2 Samen met de schuldvordering gaan alle daarmee verbonden rechten over, inzonderheid die welke zijn gebaseerd op verdragingsrente.

Artikel 510

§ 1 Door het aangaan van een verkoopovereenkomst, ruilovereenkomst, schenkingsovereenkomst of een andere tot de overdracht van een schuldvordering strekkende overeenkomst wordt de schuldvordering overgedragen aan de verkrijger, behoudens een andersluidende bijzondere bepaling of tenzij door de partijen anders is overeengekomen.

§ 2 Indien de cessieovereenkomst is aangegaan ter nakoming van een verbintenis die voortvloeit uit een eerder gesloten overeenkomst tot overdracht van een schuldvordering, uit een legaat, een ongerechtvaardigde verrijking of een andere gebeurtenis, is de geldigheid van de cessieovereenkomst afhankelijk van het bestaan van die verbintenis.”

„Artikel 449

De in de artikelen 444-448 bedoelde vorderingen kunnen slechts worden verhandeld indien zij opeisbaar zijn geworden en schriftelijk zijn erkend of bij een onherroepelijke uitspraak zijn toegewezen.”

„Artikel 518

§ 1 Een derde die een schuld aan de schuldeiser aflost, verkrijgt de afgeloste schuldvordering tot het bedrag van de aflossing:

- 1) indien hij een schuld van iemand anders aflost waarvoor hij persoonlijk of met bepaalde vermogensbestanddelen aansprakelijk is;
- 2) indien hem een recht toekomt dat voorrang heeft boven de afgeloste schuldvordering;
- 3) indien hij met instemming van de schuldenaar handelt om in de rechten van de schuldeiser te worden gesubrogeerd; de instemming is alleen geldig indien zij schriftelijk is gegeven;
- 4) indien bijzondere bepalingen hierin voorzien.”

„Artikel 822

§ 1 Met een verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid verbindt de verzekeringsonderneming zich tot betaling van een in de overeenkomst bepaalde vergoeding voor schade die is toegebracht aan derden jegens wie de verzekeringnemer of de verzekerde aansprakelijk is.

§ 4 Een persoon die recht heeft op schadevergoeding in verband met een gebeurtenis die wordt gedekt door een verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid, kan de vordering rechtstreeks tegen de verzekeringsonderneming instellen.”

„Artikel 828

§ 1 Tenzij anders is overeengekomen, gaat het vorderingsrecht van de verzekeringnemer jegens de voor de schade aansprakelijke derde op de datum van uitbetaling van de schadevergoeding door de verzekeringsonderneming van rechtswege over op de verzekeringsonderneming tot het bedrag van de betaalde schadevergoeding. Indien de verzekeringsonderneming de schade slechts gedeeltelijk heeft vergoed, heeft de verzekeringnemer voor het resterende deel voorrang op het vorderingsrecht van de verzekeringsonderneming.”

„Artikel 58

§ 1 Een rechtshandeling die in strijd is met de wet of bedoeld is om de wet te omzeilen is nietig, behoudens een andersluidende relevante bepaling, met name indien daarin wordt vastgesteld dat de ongeldige bepalingen van de rechtshandeling worden vervangen door de relevante wettelijke bepalingen.”

Nationale rechtspraak

- 1 De Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen) heeft in de motivering van het arrest van 23 mei 2024, gewezen in de zaak nr. II CNPP 36/22 (OSP 2024/12/91), waarin de feitelijke situatie overeenkwam met die in de onderhavige procedure, geoordeeld dat de in die zaak gevorderde schuld was vervallen aangezien deze vóór het aangaan van de cessieovereenkomst was voldaan, maar tegelijkertijd aangegeven dat „[e]n vordering tot vergoeding van materiële schade overeenkomstig artikel 509 k.c kan worden gecedeerd.”
- 2 In de uitspraak van 2 september 2019, gewezen in de zaak nr. III CZP 99/18 (OSNC 2020/2/13), heeft een kamer van zeven rechters van de Sąd Najwyższy vastgesteld dat „[d]e benadeelde en de cessionaris van schadevorderingen uit hoofde van de verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid van houders van motorrijtuigen recht hebben op vergoeding door de aansprakelijkheidsverzekeraar van de kosten van een zogenaamd particulier deskundigenrapport (expertiserapport) indien de opstelling ervan noodzakelijk was om de schadevergoeding effectief te kunnen vorderen.” In de motivering van die uitspraak heeft de Sąd Najwyższy bovendien het volgende opgemerkt: „Afgezien van de uit [artikel] 449 k.c. voortvloeiende beperking van de

verhandeling van vorderingen tot vergoeding van materiële en immateriële schade aan personen, zijn er geen andere wettelijke beperkingen op het cederen van schadevorderingen, met name als het gaat om een cessie door de benadeelde van de schadevordering jegens de verzekeraar uit hoofde van de verplichte aansprakelijkheidsverzekering ter vergoeding van schade die in het verkeer aan derden is toegebracht, met inbegrip van de vernietiging of beschadiging van een voertuig. Ook de aard van de verbintenis staat de verhandelbaarheid van deze vorderingen niet in de weg (zie uitspraak van de Sąd Najwyższy van 6 april 2018, III CZP 114/17, OSNC 2019, nr. 3, volgnr. 26). Hierbij moet worden opgemerkt dat alle cessieovereenkomsten zijn onderworpen aan de algemene regels van het burgerlijk recht, waaronder die betreffende de geldigheid van rechtshandelingen (artikel 58 k.c.) en de uitlegging van wilsverklaringen (artikel 65 k.c.), bijvoorbeeld met betrekking tot de omvang van de gecedeerde schuldvordering.”

- 3 In de uitspraak van 29 mei 2019 (III CZP 68/18, OSNC 2019, nr. 10, volgnr. 98) heeft een kamer van zeven rechters van de Sąd Najwyższy het volgende geoordeeld: „De verkrijger – cessionaris – van de vordering tot vergoeding van schade in het verkeer heeft alleen recht op vergoeding, door de aansprakelijkheidsverzekeraar, van de gerechtvaardigde kosten van een door een derde opgesteld expertiserapport indien de opstelling ervan in de omstandigheden van het geval noodzakelijk was om de schadevergoeding effectief te kunnen vorderen.” In de motivering van die uitspraak heeft de Sąd Najwyższy tevens het volgende aangegeven: „Deze schuldvorderingen (vorderingen) vloeien voort uit overeenkomsten inzake de verplichte aansprakelijkheidsverzekering ter vergoeding van schade die aan derden in het verkeer is toegebracht. Hoewel de benadeelde geen partij is bij de overeenkomst inzake de verplichte aansprakelijkheidsverzekering ter vergoeding van schade die in het verkeer is toegebracht, komt hem naar aanleiding van de door deze verzekering gedekte gebeurtenis een rechtstreekse schuldvordering (schadevordering) op de verzekeraar toe (artikel 19, lid 1, u.u.o. en artikel 822, lid 4, k.c. juncto artikel 56 k.c.). Overeenkomstig artikel 805, lid 2, k.c., artikel 822, lid 1, k.c. en artikel 13 u.u.o. is dit een geldelijke schuldvordering [...]. Overeenkomstig artikel 509, lid 1, k.c. kan de schuldeiser een schuldvordering zonder instemming van de schuldenaar overdragen aan een derde (cederen), tenzij de wet, een contractuele beperking of de aard van de verbintenis zich daartegen verzet. Wat betreft de schuldvorderingen (vorderingen) waarop het verzoek van de Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego (president van de Sąd Najwyższy) betrekking heeft, vloeit de gedeeltelijke wettelijke beperking van de verhandelbaarheid van vorderingen voort uit artikel 449 k.c. Daaruit volgt dat de in de artikelen 444-448 k.c. bedoelde vorderingen tot vergoeding van materiële en immateriële schade aan personen slechts kunnen worden verhandeld indien zij opeisbaar zijn geworden en schriftelijk zijn erkend of bij een onherroepelijke uitspraak zijn toegewezen. Rekening houdend met het feit dat de bij artikel 449 k.c. ingevoerde beperking van de verhandelbaarheid van schadevorderingen waarop die bepaling betrekking heeft, tot doel heeft benadeelden te beschermen, met de subsidiaire aard van de aansprakelijkheidsverzekering en met de functie van de aansprakelijkheidsverzekering van houders van motorrijtuigen die de belangen

van benadeelden moet waarborgen [...], moet worden aangenomen dat deze beperking ook van toepassing is op subsidiaire vorderingen van benadeelden jegens aansprakelijkheidsverzekeraars die inhoudelijk met de in artikel 449 k.c. bedoelde vorderingen overeenkomen. Afgezien van de bovengenoemde beperking bestaat er geen wettelijk verbod en geen andere wettelijke beperking met betrekking tot de verhandelbaarheid van schuldvorderingen (vorderingen) waarop het verzoek betrekking heeft. De aard van de verbintenis staat niet in de weg aan de verhandelbaarheid van de schuldvorderingen (vorderingen) in kwestie [...].”

- 4 In de motivering van de uitspraak van 14 september 2006 (III CZP 65/06, OSNC 2007, nr. 6, volgnr. 83) heeft de Sąd Najwyższy het volgende aangegeven: „De schuldvordering van de benadeelde op de voor de schade aansprakelijke houder [van het voertuig] kan zonder instemming van de schuldenaar aan een derde worden overgedragen (artikel 509 k.c.). Bij een cessie is er ten aanzien van de schuldeiser sprake van een specifieke juridische en materiële opvolging, aangezien de schuldvordering in ongewijzigde staat en omvang op de verkrijger overgaat. Cessies zijn causale handelingen (argument uit artikel 510 k.c.), en uit de praktijk blijkt dat zij hun rechtsgrondslag meestal vinden in wederkerige overeenkomsten die worden aangegaan onder bezwarende titel of ter zekerheidsstelling van andere schuldvorderingen. Aangezien dergelijke overeenkomsten een duidelijk economisch doel hebben, is het begrijpelijk waarom de waarde van het onderwerp van de cessie – die wordt bepaald op het tijdstip waarop de handeling plaatsvindt – van belang is, daar het gevolg louter door wilsovereenstemming optreedt.”
- 5 Bij arrest van 29 maart 2018, gewezen in de zaak VI Ga 363/17, heeft de Sąd Okręgowy w Rzeszowie (rechter in tweede aanleg Rzeszów, Polen) het vonnis van een lagere rechter (waarbij de rechtsvordering was afgewezen aangezien was vastgesteld dat de cessie van de schadevordering nietig was omdat zij in strijd was met de aard van de verbintenis) gewijzigd en de schadevordering toegewezen aan de cessionaris die deze vordering van de benadeelde van een verkeersongeval had verworven. In de motivering van zijn uitspraak heeft de Sąd Okręgowy w Rzeszowie het volgende aangegeven: „De aangehaalde bepaling van artikel 509 k.c. verbiedt de cessie van schuldvorderingen in onder andere gevallen waarin een cessie in strijd zou zijn met de aard van de verbintenis waaruit de betreffende schuldvordering voortvloeit. Een van de basiscriteria voor de verdeling van subjectieve rechten is hun verhandelbaarheid. Vermogensrechten zijn in de regel verhandelbaar, terwijl niet-vermogensrechten onverhandelbaar van aard zijn. Uitzonderingen op de verhandelbaarheid van vermogensrechten worden bij wet ingevoerd. Artikel 509, lid 1, k.c., dat een verbod op de verhandeling van schuldvorderingen vanwege de aard van de verbintenis inhoudt, dient daarom zorgvuldig te worden geïnterpreteerd en moet niet ruim maar juist restrictief worden uitgelegd, hetgeen ook blijkt uit het feit dat de wetgever een uitzondering op de verhandelbaarheid van vermogensvorderingen heeft ingevoerd. De Sąd Rejonowy (rechter in eerste aanleg, Polen) heeft de rechtsvordering afgewezen op grond dat de cessie in strijd was met de aard van de verbintenis, en aangegeven dat het door de cessie onmogelijk zou worden om het voertuig in de eerdere staat

terug te brengen (natuurlijke restitutie) omdat een geldelijke schadevergoeding in beginsel bedoeld is om de kosten van het herstel van het voertuig te dekken. De uitbetaling van de schadevergoeding houdt namelijk niet zozeer verband met de persoon van de benadeelde, maar met zijn hoedanigheid van eigenaar van het beschadigde voertuig. Anders dan de Sąd Rejonowy heeft geconcludeerd, is de schadevordering in de onderhavige zaak – op grond van een rechtsgeldig gesloten cessieovereenkomst (artikel 509 k.c. juncto artikel 58 k.c.) – op de verzoeker overgegaan (artikel 436 k.c. junctis artikel 361 k.c. en artikel 822, lid 2, k.c.), voor zover de verwerende verzekeraar het verschuldigde bedrag van de schadevergoeding niet eerder had uitgekeerd. Wat betreft de strekking van de in artikel 509 k.c. opgenomen voorwaarde dat de cessie niet in strijd mag zijn met de aard van de verbintenis, heeft de Sąd Najwyższy geoordeeld dat het in artikel 509, lid 1, k.c. neergelegde verbod op de cessie van schuldvorderingen vanwege het criterium betreffende de aard van de verbintenis twee categorieën vorderingen betreft.

- Het verbod op de cessie van schuldvorderingen in verband met de aard van de verbintenis is van toepassing op schuldvorderingen die een persoonlijk karakter hebben, dat wil zeggen schuldvorderingen waarvan het beoogde doel alleen kan worden bereikt indien de prestatie persoonlijk aan de schuldeiser wordt geleverd. Tot deze categorie behoren alimentatievorderingen die, naast het verschaffen van materiële middelen, tot doel hebben om correcte gedragspatronen in familierelaties te vormen, hetgeen alleen mogelijk is in betrekkingen tussen begunstigden en alimentatieplichtigen. Een cessie van een alimentatievordering aan een derde is – door de voorwaarde betreffende de aard van de verbintenis – niet alleen in strijd met het voornoemde persoonlijke karakter van alimentatieverplichtingen, maar ook met het eigenlijke voorwerp ervan, dat niet bestaat in een betaling op zich, maar in het voorzien in de levensbehoeften van de begunstigde.
- Het cessieverbod betreft ook schuldvorderingen waarbij het de schuldenaar niet onverschillig laat wie de ontvanger [van de prestatie] is. Hieronder vallen bijvoorbeeld schuldvorderingen op grond van voorlopige overeenkomsten, pachtrechten (op grond van artikel 698 k.c.), huurrechten (op grond van artikel 688² k.c.) en schuldvorderingen betreffende leveringen van specifieke diensten, [...]. [...] De verbintenis die aan de schuldvordering in casu ten grondslag ligt, houdt echter geen verband met de persoonlijke kenmerken van de begunstigde of omstandigheden die als zijn persoonlijke kenmerken kunnen worden beschouwd (het eigendomsrecht van het beschadigde voertuig kan niet als zodanig worden aangemerkt), en berust niet op een bijzondere vertrouwensrelatie die voor het bereiken van het doel vereist dat de prestatie aan de betreffende persoon persoonlijk wordt geleverd.”

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

In alle bovengenoemde zaken was er sprake van de volgende feiten en omstandigheden:

- 6 Als gevolg van een verkeersongeval heeft de benadeelde – een natuurlijke persoon – schade geleden aan zijn motorrijtuig.
- 7 Verweerster is een verzekeringsonderneming die de veroorzaker van het ongeval heeft verzekerd tegen de wettelijke aansprakelijkheid van houders van motorrijtuigen.
- 8 In de loop van de afwikkelingsprocedure heeft de verwerende verzekeraar het bedrag van de schadevergoeding vastgesteld en aan de benadeelde uitgekeerd.
- 9 De vordering op de verwerende verzekeraar betreft de betaling van het nog niet uitgekeerde deel van de bovengenoemde schadevergoeding.
- 10 Naar de mening van verzoekster is de door verweerster uitgekeerde schadevergoeding te laag begroot en is de door de benadeelde geleden schade daarmee niet volledig gecompenseerd.
- 11 Verzoekster is cessionaris van de schuldvordering van de benadeelde, te weten het recht om volledige schadevergoeding van de verzekeraar te vorderen.
- 12 Verzoekster ontleent haar procesbevoegdheid aan de met de benadeelde gesloten cessieovereenkomst, die tot stand is gekomen doordat de benadeelde zijn recht om volledige schadevergoeding van de verzekeraar te vorderen heeft vervreemd.
- 13 De waarde van het door de benadeelde gecedeerde recht is noch in de cessieovereenkomst, noch in de verkoopovereenkomst bepaald. Het bedrag van de vordering van verzoekster (aanvullend bedrag aan schadevergoeding) is echter hoger dan de prijs die de benadeelde heeft ontvangen voor de vervreemding van het recht op schadevergoeding.
- 14 In zaak [nr. 2] is de oorspronkelijke cessionaris de verzoekende partij, terwijl in de andere zaken verdere cessies hebben plaatsgevonden waardoor de oorspronkelijk aan de benadeelde toekomende vordering uiteindelijk aan de andere verzoeksters is gecedeerd.
- 15 Verzoeksters zijn ondernemingen die zich onder andere bezighouden met het inkopen en innen van vorderingen. De oorspronkelijke cessionarissen oefenden dezelfde bedrijfsactiviteiten uit.

Zaak [nr. 1]:

- 16 In de loop van de afwikkelingsprocedure heeft de verwerende verzekeraar de schadevergoeding vastgesteld op een bedrag van 2 652,48 PLN en dit bedrag aan de benadeelde uitgekeerd.

- 17 Volgens verzoekster bedragen de noodzakelijke en doelgerichte kosten om het beschadigde voertuig in de staat van vóór de schade terug te brengen 5 214,68 PLN, zodat verzoekster van verweerster het resterende bedrag aan schadevergoeding ten belope van 2 877,29 PLN vordert. Bovendien vordert verzoekster een bedrag van 540 PLN als vergoeding van de kosten van de op haar verzoek opgestelde berekening van de reparatiekosten van het beschadigde voertuig van de benadeelde.
- 18 De verkoopprijs van de gecedeerde schuldvordering bedroeg ongeveer 1 000 PLN.
- 19 In de cessieovereenkomst is aangegeven dat de overeenkomst betrekking heeft op alle niet-betaalde schuldvorderingen – met inbegrip van toekomstige schuldvorderingen, bijvoorbeeld ter zake van de kosten van een technische expertise of van nog niet vastgestelde beschadigingen – die voortvloeien uit de door verweerster geliquideerde schade aan het voertuig van de benadeelde, op alle personen die verplicht zijn om deze schade te herstellen, met inbegrip van de veroorzaker van het ongeval en diens aansprakelijkheidsverzekeraar of de casco-verzekeraar, alsmede alle andere partijen die voor de schade aansprakelijk zijn, inclusief het Poolse bureau voor motorrijtuigenverzekeraars, het garantiefonds voor het verzekeringswezen en de verweerster.
- 20 In de overeenkomst is tevens aangegeven dat deze ten doel heeft volledige schadevergoeding te ontvangen voor de door de benadeelde geleden schade en dat de verkoopprijs die aan de benadeelde voor de cessie wordt betaald slechts een deel is van de aan de benadeelde toekomende schadevergoeding die de cessionaris in eigen naam en voor eigen rekening zou vorderen, waarbij hij alle daaraan verbonden risico's en kosten voor eigen rekening zal nemen.
- 21 Mocht de benadeelde nog een bedrag als deel van de volledige schadevergoeding van de verzekeraar ontvangen, dan is de benadeelde op grond van de cessieovereenkomst verplicht om dit bedrag in zijn geheel aan de cessionaris over te dragen.

In zaak [nr. 2]:

- 22 In de loop van de afwikkelingsprocedure heeft de verwerende verzekeraar de schadevergoeding vastgesteld op een bedrag van 11 213,05 PLN en dit bedrag aan de benadeelde uitgekeerd.
- 23 Volgens verzoekster bedragen de noodzakelijke en doelgerichte kosten om het beschadigde voertuig in de staat van voor de schade terug te brengen 21 443,06 PLN, zodat verzoekster van verweerster het resterende bedrag aan schadevergoeding ten belope van 12 465,02 PLN vordert.
- 24 De verkoopprijs van de gecedeerde schuldvordering bedroeg 1 200 PLN incl. btw.

- 25 In de cessieovereenkomst is aangegeven dat de overeenkomst betrekking heeft op de uit het verkeersongeval voortvloeiende schuldvordering tezamen met alle rechten, met inbegrip van het recht op volledige schadevergoeding, met uitzondering van de reeds door verweerster uitgekeerde bedragen.

In zaak [nr. 3]:

- 26 In de loop van de afwikkelingsprocedure heeft de verwerende verzekeraar de schadevergoeding vastgesteld op een bedrag van 35 653,18 PLN en dit bedrag aan de benadeelde uitgekeerd.
- 27 Volgens verzoekster bedragen de noodzakelijke en doelgerichte kosten om het beschadigde voertuig in de staat van voor de schade terug te brengen 50 045,93 PLN, zodat verzoekster – rekening houdend met het aanvullende bedrag aan schadevergoeding ten belope van 479,42 PLN dat verweerster voor aanvang van de gerechtelijke procedure aan verzoekster heeft uitgekeerd – van verweerster het resterende bedrag aan schadevergoeding ten belope van 13 913,32 PLN vordert.
- 28 De verkoopprijs van de gecedeerde schuldvordering bedroeg 6 000 PLN incl. btw.
- 29 In de cessieovereenkomst is aangegeven dat de overeenkomst betrekking heeft op het recht op het resterende deel van de schadevergoeding voor het verkeersongeval tezamen met alle bijkomende rechten, met uitzondering van het reeds door de benadeelde ontvangen bedrag.
- 30 Mocht de benadeelde nog een bedrag als deel van de volledige schadevergoeding van de verzekeraar ontvangen, dan is de benadeelde op grond van de cessieovereenkomst verplicht om dit bedrag in zijn geheel aan de cessionaris over te dragen.
- 31 In de cessieovereenkomst is een verklaring van de benadeelde opgenomen dat de reeds in het kader van de afwikkelingsprocedure uitgekeerde schadevergoeding ontoereikend was om het voertuig in de staat van voor het ongeval terug te brengen.

In zaak [nr. 4]:

- 32 In de loop van de afwikkelingsprocedure heeft de verwerende verzekeraar de schadevergoeding vastgesteld op een bedrag van 6 424,35 PLN en dit bedrag aan de benadeelde uitgekeerd.
- 33 Volgens verzoekster bedragen de noodzakelijke en doelgerichte kosten om het beschadigde voertuig in de staat van voor de schade terug te brengen 11 700,30 PLN, zodat verzoekster van verweerster het resterende bedrag aan schadevergoeding ten belope van 5 275,95 PLN vordert.
- 34 De verkoopprijs van de gecedeerde vordering bedroeg 1 697 PLN excl. btw.

- 35 Het bedrag waarvoor de cessionaris al deze rechten van de benadeelde heeft verworven, is vermeld in de bijlage bij de cessieovereenkomst die samen met de dagvaarding is ingediend.
- 36 In de cessieovereenkomst is aangegeven dat de overeenkomst betrekking heeft op alle niet-betaalde schuldvorderingen – met inbegrip van toekomstige schuldvorderingen, bijvoorbeeld ter zake van de kosten van een technische expertise of van nog niet vastgestelde beschadigingen – die voortvloeien uit de door verweerster geliquideerde schade aan het voertuig van de benadeelde, op alle personen die verplicht zijn om deze schade te herstellen, met inbegrip van de veroorzaker van het ongeval en diens aansprakelijkheidsverzekeraar of de casco-verzekeraar alsmede alle andere partijen die voor de schade aansprakelijk zijn, [...] inclusief het Poolse bureau voor motorrijtuigenverzekeraars, het garantiefonds voor het verzekeringswezen en de verweerster.
- 37 In de cessieovereenkomst is aangegeven dat deze ten doel heeft volledige schadevergoeding voor de door de benadeelde geleden schade te ontvangen en dat de prijs die de benadeelde voor de cessie van deze rechten aan de cessionaris heeft ontvangen, slechts een deel is van de aan de benadeelde toekomende schadevergoeding, die de cessionaris in eigen naam en voor eigen rekening zou vorderen, waarbij hij alle daaraan verbonden risico's en kosten voor eigen rekening zal nemen.
- 38 Mocht de benadeelde nog een bedrag als deel van de volledige schadevergoeding van de verzekeraar ontvangen, dan is de benadeelde op grond van de cessieovereenkomst verplicht om dit bedrag in zijn geheel aan de cessionaris over te dragen.

In zaak [nr. 5]:

- 39 In de loop van de afwikkelingsprocedure heeft de verwerende verzekeraar de schadevergoeding vastgesteld op een bedrag van 1 017,53 PLN en dit bedrag aan de benadeelde uitgekeerd.
- 40 Het door verzoekster gevorderde resterende deel van de schadevergoeding bedraagt 1 309,79 PLN.
- 41 De verkoopprijs van de gecedeerde vordering bedroeg 791 PLN.
- 42 Het bedrag waarvoor de cessionaris al deze rechten van de benadeelde heeft verworven, is vermeld in de bijlage bij de cessieovereenkomst die niet samen met de dagvaarding in het geding is aangebracht. Het bedrag is door de benadeelde in haar getuigenverklaring opgegeven.
- 43 In de cessieovereenkomst die met de benadeelde is gesloten, is aangegeven dat de overeenkomst betrekking heeft op alle niet-betaalde schuldvorderingen – met inbegrip van toekomstige schuldvorderingen, bijvoorbeeld ter zake van de kosten van een technische expertise of van nog niet vastgestelde beschadigingen – die

voortvloeien uit de door verweerster geliquideerde schade aan het voertuig van de benadeelde, op alle personen die verplicht zijn om deze schade te herstellen, met inbegrip van de veroorzaker van het ongeval en diens aansprakelijkheidsverzekeraar of de casco-verzekeraar alsmede alle andere partijen die voor de schade aansprakelijk zijn, [...] inclusief het Poolse bureau voor motorrijtuigenverzekeraars en de verweerster.

- 44 In de cessieovereenkomst is tevens aangegeven dat deze ten doel heeft volledige schadevergoeding voor de door de benadeelde geleden schade te ontvangen en dat de prijs die de benadeelde voor de cessie van deze rechten aan de cessionaris heeft ontvangen, slechts een deel is van de aan de benadeelde toekomende schadevergoeding, die de cessionaris in eigen naam en voor eigen rekening zou vorderen, waarbij hij alle daaraan verbonden risico's en kosten voor eigen rekening zal nemen.
- 45 Mocht de benadeelde nog een bedrag als deel van de volledige schadevergoeding van de verzekeraar ontvangen, dan is de benadeelde conform de cessieovereenkomst verplicht om dit bedrag in zijn geheel aan de cessionaris over te dragen.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 46 Verzoeksters voeren aan dat hun procesbevoegdheid is ontleend aan cessies van schuldvorderingen die de schuldeiser (benadeelde) zonder instemming van de schuldenaar aan verzoeksters mocht cederen. Volgens hen zijn zij als gevolg van de betreffende cessies gerechtigd geworden om schadevergoeding van de verzekeraars te vorderen.
- 47 Verweersters stellen dat de cessieovereenkomsten onverbindend of nietig zijn omdat de verkoopovereenkomsten die aan de cessieovereenkomsten ten grondslag liggen, zelf nietig zijn. Volgens hen zijn de overeenkomsten nietig vanwege de onevenredigheid tussen de waarde van de door de cessionarissen aangekochte rechten van de benadeelden en de verkoopprijzen van de vorderingen.
- 48 Verzoeksters stellen dat de benadeelde vrij mag beschikken over zijn recht om volledige schadevergoeding te vorderen, zijnde een eigendomsrecht. Hij mag dit recht dus verkopen, ook voor een prijs die lager is dan de waarde ervan. Verzoeksters wijzen erop dat de verkoop van het recht op schadevergoeding erin resulteert dat de benadeelde extra geldmiddelen ontvangt die door de cessionaris worden uitbetaald. Hoewel deze geldmiddelen geen schadevergoeding zijn, wordt de benadeelde daarmee gedeeltelijk gecompenseerd voor het ontbreken van een schadevergoeding. Verzoeksters wijzen op de gangbare praktijk van het uitkeren van te lage schadevergoedingen, waarbij verzekeraars de reparatiekosten van de beschadigde voertuigen in het stadium van de liquidatieprocedure te laag begroten. Naar de mening van verzoeksters is de door verweersters uitgekeerde schadevergoeding te laag begroot en is de door de benadeelde geleden schade daarmee niet volledig gecompenseerd.

- 49 Verweerders betwisten de in de dagvaarding opgenomen vordering tot betaling van het nog niet aan de benadeelden uitgekeerde deel van de schadevergoeding en stellen dat het bedrag dat zij hebben uitgekeerd gelijk is aan de volledige schadevergoeding die aan de benadeelden toekomt.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 50 In alle bovengenoemde gevoegde zaken hebben verzoeksters een rechtstreekse vordering in de zin van artikel 18 van richtlijn 2009/103 ingesteld, die toekomt aan benadeelden van ongevallen die zijn veroorzaakt door deelneming van motorrijtuigen aan het verkeer, tegen de aansprakelijkheidsverzekeraar van de veroorzaker van het ongeval. Deze bepaling is in nationaal recht omgezet bij artikel 19, lid 1, u.u.o.
- 51 In al deze zaken ontlenen verzoeksters hun procesbevoegdheid om een schadevergoeding van de verwerende verzekeraar te vorderen, aan de met de benadeelden gesloten cessieovereenkomsten. Cessieovereenkomsten zijn in het Poolse recht geregeld in artikel 509, lid 1, k.c.
- 52 In het Poolse recht zijn cessieovereenkomsten causale overeenkomsten. De geldigheid van de beschikking van de cedent over een schuldvordering wordt beoordeeld tegen de achtergrond van de verbintenis tussen de cedent en de cessionaris. In de desbetreffende zaken gaat het om een verbintenis uit een verkoopovereenkomst. Door de sluiting van een verkoopovereenkomst werd de cedent, als benadeelde en verkoper van de schuldvordering, verplicht om de te cederen schuldvordering over te dragen aan de cessionaris.
- 53 Een cessie leidt tot wijziging van de partij bij de verbintenis. Zodra de cessie is uitgevoerd, is de cedent (benadeelde) geen schuldeiser meer: zijn plaats wordt ingenomen door de cessionaris. Met andere woorden: een cessie leidt ertoe dat de verkrijger van de schuldvordering schuldeiser wordt in de verbintenis waarbij de benadeelde een van de partijen was. De schuldvordering die uit het vermogen van de benadeelde naar het vermogen van de cessionaris wordt overgedragen (het recht op schadevergoeding) is echter hetzelfde recht als het recht dat eerder aan de benadeelde toekwam.
- 54 De procesbevoegdheid van beide procespartijen wordt in de Poolse burgerlijke procedure ambtshalve door de rechter onderzocht en vastgesteld. Het ontbreken ervan bij de verzoeker of de verweerder leidt altijd tot afwijzing van de rechtsvordering, ongeacht of het eventuele bedrag van de vordering door de verzoeker was bewezen.
- 55 In de Poolse rechtsorde is het verbod op het verhandelen van schadevorderingen vastgelegd in artikel 449 k.c., maar dat verbod is enkel van toepassing op vorderingen als gevolg van lichamelijk letsel of inbreuk op persoonlijke rechten, en alleen in de periode totdat de vordering opeisbaar is geworden en schriftelijk is erkend of bij een onherroepelijke uitspraak is toegewezen.

- 56 Er kan geen sprake zijn van een contractuele uitsluiting van cessie van het betreffende recht, aangezien de aansprakelijkheid van de verweerder (een verzekeringsonderneming) jegens de benadeelde niet voortvloeit uit een overeenkomst, maar uit de wet.
- 57 De enige situatie waarin het naar Pools recht mogelijk zou zijn om de betreffende cessie als ontoelaatbaar te beschouwen, is wanneer wordt vastgesteld dat de aard van de gecedeerde verbintenis zich hiertegen verzet. Een dergelijke mogelijkheid is echter door de gevestigde nationale rechtspraak uitgesloten. Volgens deze rechtspraak zijn schuldvorderingen waarbij de benadeelde het recht toekomt om schadevergoeding te vorderen van de verzekeraar die de veroorzaker van het ongeval heeft verzekerd, geen persoonlijke schuldvorderingen. Als persoonlijke schuldvorderingen worden daarentegen bijvoorbeeld alimentatievorderingen beschouwd, die bedoeld zijn om correcte gedrag patronen in familierelaties te bevorderen en om – naast het verschaffen van materiële middelen – in de levensbehoeften van de begunstigde te voorzien. Conform deze rechtspraak is in deze zaak evenmin sprake van een verbod op cessie van vorderingen op grond van de persoonlijke kenmerken van de begunstigde of omstandigheden die als zijn persoonlijke kenmerken kunnen worden beschouwd waarbij het de schuldenaar niet onverschillig laat wie de ontvanger [van de prestatie] is.
- 58 Dit standpunt lijkt in een substantieel aantal gevallen gerechtvaardigd. Dit geldt met name wanneer de benadeelde zijn recht op schadevergoeding ter dekking van de kosten om het beschadigde voertuig in de staat van vóór de schade terug te brengen, rechtstreeks overdraagt aan het reparatiebedrijf dat het beschadigde voertuig van de benadeelde heeft hersteld. In een dergelijke situatie is het begrijpelijk dat de benadeelde zijn schuldvordering op verweerster aan het reparatiebedrijf overdraagt in ruil voor een tegenprestatie die overeenkomt met de waarde van de schadevergoeding die de verzekeraar verplicht is uit te keren. Door de reparatie wordt het beschadigde voertuig van de benadeelde namelijk in de staat van vóór de schade teruggebracht, zodat de door de benadeelde geleden schade – door de inspanningen en middelen van het reparatiebedrijf – ongetwijfeld wordt hersteld. In deze omstandigheden kan niet ter discussie staan dat de benadeelde dit recht mag cederen.
- 59 Evenzo staat dit niet ter discussie wanneer de benadeelde zijn recht op schadevergoeding (of een deel ervan) overdraagt aan een derde die hem voor de duur van de reparatie van het beschadigde voertuig een vervangend voertuig voor gebruik ter beschikking heeft gesteld. Ook dan is er sprake van evenwicht tussen de waarde van het aan de derde gecedeerde recht en de waarde van de door de benadeelde ontvangen prestatie. Tegelijkertijd wordt de benadeelde in beide situaties voor de geleden schade gecompenseerd door middel van een reële en daadwerkelijke prestatie die hij van de cessionaris ontvangt.
- 60 In de zaken waarop deze verwijzingsbeslissing betrekking heeft, is de situatie echter anders. In geen van deze zaken heeft de cessionaris enige prestatie verricht die de door de benadeelde geleden schade kon compenseren. De benadeelde heeft

namelijk niets meer als schadevergoeding ontvangen dan wat verweerster tot de cessiedatum aan hem had uitgekeerd. Opgemerkt moet worden dat het de benadeelde na de cessie niet is toegestaan om enig deel van de schadevergoeding dat op een later tijdstip door verweerster mocht worden uitgekeerd, voor zichzelf te houden. Alle door [de benadeelde] ontvangen prestaties moeten conform de cessieovereenkomst aan de cessionaris worden overgedragen.

- 61 In deze zaken valt ook op dat de bedragen die de cessionarissen aan de benadeelden hebben betaald, niet als een deel van de (niet door de verzekeraar uitgekeerde) schadevergoeding zijn uitbetaald maar als een vergoeding voor de van de benadeelde verworven schuldvordering. Dit is in zoverre van belang dat indien de cessionaris een dergelijk bedrag als schadevergoeding zou uitbetalen (die door de cessionaris in plaats van de verzekeraar zou worden uitgekeerd), de benadeelde daarmee dan automatisch schadeloos zou zijn gesteld, waardoor de waarde van het door de cessionaris aangekochte recht met hetzelfde bedrag zou worden verminderd. Verzoeksters stellen echter niet dat de benadeelde op deze wijze schadeloos is gesteld. Integendeel: zij eisen dat verweersters een door verzoeksters berekend bedrag aan schadevergoeding uitkeren (dat gelijk is aan de verwachte kosten om de beschadigde voertuigen in de staat van voor de schade terug te brengen) dat enkel wordt verminderd met het reeds door de verzekeringsonderneming uitgekeerde bedrag.
- 62 Het bovenstaande betekent in wezen dat de cessie van het recht op schadevergoeding door de benadeelde aan de cessionaris plaatsvindt in omstandigheden waarin de door de benadeelde geleden schade niet volledig wordt vergoed. De cessionaris verricht namelijk ten gunste van de benadeelde geen enkele prestatie die erop gericht is de geleden schade te herstellen. Bovendien is er in geen van de zaken waarop de onderhavige verwijzingsbeslissing betrekking heeft, enige kans dat de prestatie die aan verzoekster wordt geleverd de door de benadeelde geleden schade volledig compenseert. De volledige uitkering komt namelijk ten goede aan het vermogen van verzoekster, aangezien zij als het ware „eigenares” is van de vordering. De vordering is haar eigendom geworden doordat de benadeelde het recht op de betreffende schadevergoeding heeft verkocht voor een verkoopprijs die een fractie was van de waarde van de schadevergoeding.
- 63 Bijgevolg hebben de betreffende cessies ertoe geleid dat het recht op volledige schadevergoeding van de benadeelde op de cessionaris is overgegaan, terwijl de door de benadeelde geleden schade helemaal niet is hersteld (behoudens uiteraard de door verweerster vóór de cessie uitgekeerde schadevergoeding).
- 64 Zoals blijkt uit de aangehaalde feitelijke omstandigheden waren de beweegredenen en gebeurtenissen die de benadeelden ertoe hebben gebracht om de bovengenoemde overeenkomsten met de cessionarissen te sluiten – waarbij het recht om volledige schadevergoeding van de verzekeraar te vorderen werd gecedeerd – divers en, naar het schijnt, niet altijd juist. Het gevolg was echter altijd dat de benadeelde zijn recht verloor om een rechtstreekse vordering in te stellen tegen de verzekeraar van de veroorzaker van het ongeval, en dat dit recht

werd verkregen door een cessionaris die verzoekster in de onderhavige zaak is. De cessionaris verkreeg dit recht niet omdat hij aan de benadeelde een prestatie heeft geleverd waarmee de door de benadeelde geleden schade werd hersteld, maar omdat hij de schuldvordering van de benadeelde had gekocht. Het verschil tussen de waarde van de schuldvordering en de verkoopprijs vormde het inkomen van de cessionaris. De verkoopprijs van de vordering was daarom altijd aanzienlijk lager dan de waarde van de voor de rechter gevorderde schadevergoeding.

- 65 Er moet worden benadrukt dat – overeenkomstig het nationale recht – de cessionaris niet in de rechten van de benadeelde kan worden gesubrogeerd zonder dat de benadeelde deze rechten eerst heeft gecedeerd, zelfs indien de door de verzekeraar verschuldigde prestatie volledig is nagekomen. Dit is vastgelegd in artikel 518, lid 1, k.c., waarin is bepaald dat de verkrijging van een afgeloste schuldvordering tot het bedrag van de aflossing (en daarmee de subrogatie in de rechten van de schuldeiser) is voorbehouden aan een derde: 1) die een schuld van iemand anders aflost waarvoor hij persoonlijk of met bepaalde vermogensbestanddelen aansprakelijk is; 2) die een recht toekomt dat voorrang heeft boven de afgeloste schuldvordering; 3) die met instemming van de schuldenaar handelt om in de rechten van de schuldeiser gesubrogeerd te worden (waarbij de instemming alleen geldig is indien zij schriftelijk is gegeven); of 4) die daartoe bevoegd is op grond van bijzondere bepalingen.
- 66 In de onderhavige zaken voldoen verzoeksters aan geen van deze voorwaarden. Zij zijn noch persoonlijk, noch met hun vermogens jegens de verzekeraar aansprakelijk voor uitbetaling van de schadevergoedingen. Er komt hun ook geen recht toe dat voorrang heeft boven de afgeloste schuldvordering (schadevergoeding). Zij hebben de schuldvordering bovendien niet met toestemming van de schuldenaar afgelost. De bevoegdheid waarin artikel 518, lid 1, k.c. voorziet, komt hun ook niet op grond van bijzondere bepalingen toe. Deze komt namelijk, bijvoorbeeld in artikel 828, lid 1, k.c., alleen toe aan de verzekeraar die de schadevergoeding uitkeert.
- 67 Gelet op de hierboven uiteengezette omstandigheden, zijn er bij de verwijzende rechter twijfels gerezen die in de gestelde prejudiciële vragen tot uitdrukking zijn komen. Bij het indienen van het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing heeft de verwijzende rechter in overweging genomen dat de overwegingen 2, 10, 12, 14, 15, 19, 29, 30 en 36 van richtlijn 2009/103 erop lijken te wijzen dat deze richtlijn voornamelijk tot doel heeft regelingen in te voeren die de bescherming van rechten van benadeelden vormgeven, en dat de verplichting op grond waarvan schadevergoedingen door de verzekeringsondernemingen in plaats van de door hen verzekerde houders van motorrijtuigen worden uitgekeerd, uitsluitend tot doel heeft deze bescherming voor benadeelden te waarborgen.
- 68 Om de doelstellingen van richtlijn 2009/103 te bereiken, verplicht artikel 3, vierde alinea, van die richtlijn elke lidstaat om ervoor te zorgen dat de dekking van de schade in alle in de eerste alinea bedoelde maatregelen is gegarandeerd. Daarnaast is in artikel 28 van richtlijn 2009/103 bepaald dat de door die richtlijn

gewaarborgde bescherming een minimumnorm is, aangezien de lidstaten in overeenstemming met het verdrag bepalingen mogen handhaven of invoeren die voor de benadeelde gunstiger zijn dan de bepalingen die nodig zijn om aan deze richtlijn te voldoen.

- 69 De strekking van de voornoemde bepalingen kan leiden tot de conclusie dat een uitlegging van artikel 509, lid 1, k.c. in de Poolse rechtsorde die de cessie van het recht op schadevergoeding (in de in de eerste vraag vermelde omstandigheden) onverenigbaar acht met de aard van de verplichting, gevolgen kan hebben die de doeltreffendheid van richtlijn 2009/103 beperken en daardoor in strijd zijn met de doelstellingen ervan.
- 70 De cessie in casu kan namelijk worden beschouwd als een handeling die de benadeelde zijn recht ontnemt om volledige schadevergoeding in de zin van richtlijn 2008/103 te vorderen, en die dit recht aan een persoon toekent die de in overweging 36 van de richtlijn bedoelde schade niet heeft geleden.
- 71 Een dergelijke cessie kan ook worden beschouwd als een handeling die de cessionaris een recht toekent dat verder gaat dan het recht dat toekomt aan het in overweging 50, eerste volzin, van de richtlijn bedoelde schadevergoedingsorgaan, welk orgaan alleen in de rechten van de benadeelde kan worden gesubrogeerd voor zover de benadeelde schadeloos is gesteld.
- 72 Een standpunt waarbij de schadevergoedingsplicht van verweerders uitsluitend wordt beoordeeld vanuit het oogpunt van het voorwerp van de door de verzekeraar te verrichten prestatie, en volgens hetwelk het de verzekeraar onverschillig laat wie de ontvanger van die prestatie is omdat de bij haar ingestelde schuldvordering in ieder geval een geldelijke prestatie betreft, kan derhalve een uiting zijn van een uitlegging die in strijd is met de doelstellingen van richtlijn 2009/103. De door de verzekeraar te verrichten prestatie heeft namelijk een concreet doel: zij dient de door de benadeelde geleden schade te compenseren. Wanneer de verzekeraar een uitkering verstrekt aan een entiteit die de benadeelde niet eerder voor de schade heeft gecompenseerd, lijkt dat doel niet te worden verwezenlijkt. Daarom zou de verzekeraar de schadevergoeding wellicht niet aan eender welke door de benadeelde aangewezen entiteit moeten uitkeren – ongeacht de redenen en omstandigheden van die aanwijzing – zodat middelen uit verplichte verzekeringspremies (die ter bescherming van benadeelden moeten dienen) niet worden uitgekeerd aan entiteiten die niet door die richtlijn worden beschermd.
- 73 De verwijzende rechter overweegt echter dat het nog steeds onduidelijk is of de betreffende cessieovereenkomsten, met name in de omstandigheden als die in de zaken nr. 2 en 5, moeten worden aangemerkt als overeenkomsten die in strijd zijn met de doelstellingen van richtlijn 2009/103. De in die zaken uiteengezette situatie doet namelijk de vraag rijzen of het gerechtvaardigd is bescherming te bieden aan benadeelden die deze bescherming niet verlangen en niet respecteren. Niettemin kunnen, vanuit een breder perspectief, de argumenten ten gunste van die bescherming voor de verlening ervan pleiten, zelfs in dergelijke gevallen.

- 74 Bij het stellen van de onderhavige prejudiciële vragen houdt de verwijzende rechter er namelijk rekening mee dat de schadevergoeding waarin de richtlijn voorziet, aan de benadeelde is toegekend op grond van een verplichte verzekering, tot invoering en instandhouding waarvan de lidstaten verplicht zijn. De richtlijn vereist dat het in de lidstaten ingevoerde stelsel van verplichte verzekering doeltreffend is, niet alleen in die zin dat het dekking biedt aan alle houders van motorrijtuigen, maar ook in die zin dat het garandeert dat benadeelden schadeloos worden gesteld. De nationale regelgeving verplicht houders van motorrijtuigen om zich te verzekeren tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven, om te garanderen dat benadeelden volledig schadeloos worden gesteld, ongeacht de solvabiliteit van de veroorzaker van het ongeval. De verplichte verzekering is dus niet alleen bedoeld om veroorzakers van ongevallen te vrijwaren van persoonlijke aansprakelijkheid voor de financiële gevolgen van de veroorzaakte ongevallen.
- 75 Het vrij verhandelen van de rechten op schadevergoeding, welke schadevergoeding aan benadeelden dankzij het stelsel van verplichte verzekering gegarandeerd toekomt, zou de doelstellingen en de doeltreffendheid van de op grond van de richtlijn ingevoerde regelingen kunnen ondermijnen. Daarom moet het verhandelen ervan wellicht worden verboden, of ten minste beperkt, zodat de door de richtlijn geboden bescherming van benadeelden niet illusoir is.
- 76 Het is echter ook mogelijk om het standpunt van verzoeksters in deze zaak in te nemen. Volgens hen mag de benadeelde vrij over zijn recht op volledige schadevergoeding beschikken, aangezien het een vermogensrecht is. Hij mag dit recht dus verkopen, ook voor een prijs die lager is dan de waarde ervan. Verzoeksters wijzen erop dat de verkoop van het recht op schadevergoeding erin resulteert dat de benadeelde van de cessionaris extra geldmiddelen ontvangt. Hoewel deze middelen geen schadevergoeding zijn, compenseren zij de benadeelde gedeeltelijk voor het ontbreken ervan. Als reden hiervoor wijzen verzoeksters op de gangbare praktijk van het uitkeren van te lage schadevergoedingen, waarbij verzekeraars de reparatiekosten van de beschadigde voertuigen in het stadium van de liquidatieprocedure te laag begroten, hetgeen ongunstig is voor benadeelden.
- 77 Verzoeksters stellen dat benadeelden hun rechten niet zouden verkopen als verzekeraars passende schadevergoedingen zouden uitkeren waarmee de schade volledig zou worden vergoed. Aangezien verzekeraars te lage schadevergoedingen uitkeren, vorderen verzoeksters – als kopers van de rechten die oorspronkelijk aan de benadeelden toekwamen – nu een schadevergoeding van verweersters, die verplicht zijn om de schade volledig te vergoeden hetgeen zij volgens verzoeksters niet hebben gedaan.
- 78 Hoewel deze stellingen tot op zekere hoogte gegrond zijn, kunnen zij niet volledig worden onderschreven. Het is immers vanzelfsprekend dat indien de benadeelde een passende schadevergoeding zou ontvangen, hij waarschijnlijk minder geneigd

zou zijn om zijn recht op schadevergoeding – dat zou vervallen zodra verweerster zijn verplichting heeft vervuld – te verkopen. Dit is echter niet altijd het geval.

- 79 Er moet ook worden opgemerkt dat deze argumentatie is gebaseerd op de veronderstelling dat verzekeringsregelgeving voornamelijk tot doel heeft te waarborgen dat de verzekeraar een schadevergoeding uitkeert die voldoende is om de door de benadeelde geleden schade te herstellen, en dat het daarom niet van belang is aan wie de schadevergoeding wordt uitgekeerd en of de schade in het vermogen van de benadeelde daarmee wordt gecompenseerd.
- 80 In deze situatie lijkt het erop dat verweerster de rechten van de benadeelde uitsluitend behartigt ten behoeve van de civiele procedure. Zij verwijst weliswaar naar de schade die door de benadeelde is geleden en de omvang ervan, maar ontleent de gunstige financiële gevolgen eraan alleen voor zichzelf. Het is namelijk overduidelijk dat de cessie erin resulteert dat ook al zou verweerster het door verzoekster gevorderde bedrag van schadevergoeding uitkeren, de benadeelde niet aanvullend – met dat bedrag – voor de geleden schade zou worden gecompenseerd. De door verzoekster ontvangen middelen komen namelijk niet bij de begunstigde terecht, nu de begunstigde het recht om deze middelen te vorderen voor een fractie van de waarde ervan aan de cessionaris heeft verkocht.
- 81 Om die reden acht de verwijzende rechter het passend het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een antwoord op de in de onderhavige verwijzingsbeslissing gestelde vragen. Het antwoord van het Hof zal de verwijzende rechter helpen om de kwesties betreffende de procesbevoegdheid van verzoeksters te beoordelen en om vast te stellen of zij bevoegd zijn om een rechtstreekse vordering tegen verzoeksters in te stellen. Het gaat hierbij om een prejudiciële beslissing met betrekking tot het voor de verwijzende rechter aanhangige geschil die zal bepalen of verdere behandeling van de zaak geoorloofd is.
- 82 Er kan namelijk niet met zekerheid worden uitgesloten dat verzoeksters procesbevoegd zijn, aangezien in artikel 18 van richtlijn 2009/103 is bepaald dat een rechtstreekse vordering tegen de verzekeringsonderneming van de wettelijk aansprakelijke partij door de benadeelde kan worden ingesteld, en volgens de in artikel 1, punt 2, opgenomen definitie is „benadeelde” eenieder die recht heeft op vergoeding van door voertuigen veroorzaakte schade of veroorzaakt letsel. Volgens deze definitie gaat het dus niet noodzakelijk om de persoon die de schade daadwerkelijk heeft geleden of de persoon die deze schade eerder volledig heeft vergoed.
- 83 De nationale wetgeving leidt tot soortgelijke uitleggingsproblemen en twijfels. In artikel 19 van de Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (wet betreffende de verplichte verzekeringen, het garantiefonds voor het verzekeringswezen en het Poolse bureau voor motorrijtuigenverzekeraars) van

22 mei 2003 is weliswaar bepaald dat de persoon die benadeeld is (in verband met een gebeurtenis die wordt gedekt door een verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid), een rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar kan instellen, maar in artikel 22 van dezelfde wet is bepaald dat op alle aangelegenheden die niet in deze wet zijn geregeld, de bepalingen van de Kodeks cywilny (burgerlijk wetboek) van toepassing zijn. Artikel 509 k.c. regelt de procedure van cessie, terwijl in artikel 822, lid 4, k.c. is bepaald dat [e]en persoon die recht heeft op schadevergoeding in verband met een gebeurtenis die wordt gedekt door een verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid, [...] de vordering rechtstreeks tegen de verzekeringsonderneming [kan] instellen.” Tegelijkertijd stellen verzoeksters dat zij als gevolg van de betreffende cessies gerechtigd zijn om de schadevergoeding van de verzekeraars te vorderen.

De verwijzende rechter is zich ervan bewust dat het Hof reeds vragen van nationale rechters heeft beantwoord in zaken betreffende verplichte motorrijtuigenverzekering waarin verzoekers niet de rechtstreeks benadeelden waren, maar beroepsbeoefenaren die actief waren op het gebied van de invordering van schadevergoedingen bij verzekeringsmaatschappijen (bijvoorbeeld in de zaak Hofsoe, C-106/17, ECLI:EU:C:2018:50, of in de zaak CNP, C-913/19, ECLI:EU:C:2021:399). In de arresten in die zaken werd evenwel een uitlegging gegeven aan verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB L 351 van 2012, blz. 1), waardoor die arresten niet rechtstreeks betrekking hebben op de kwesties die in de onderhavige prejudiciële vragen aan de orde worden gesteld. Bovendien was de feitelijke situatie in die zaken anders, zodat die arresten de verwijzende rechter niet kunnen helpen om de voornoemde twijfels weg te nemen.